

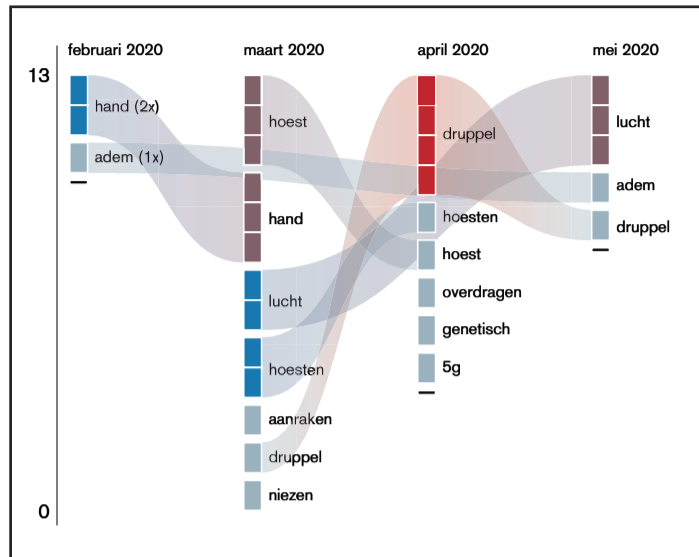
Toegang tot de Nederlandse multimediale archieven

Inzet data uit Media Suite

Twee mediawetenschappers gebruikten de Media Suite om berichtgeving over COVID-19 in nieuwsprogramma's te vergelijken met die over aids/hiv (1980-2000) en SARS (2002-2004).
Erica Renkens

De CLARIAH Media Suite geeft onderzoekers toegang tot de Nederlandse multimediale archieven van onder andere het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid, het EYE Film-museum, DANS en de Koninklijke Bibliotheek. Emillie de Keulenaar en Ivan Kisjes (Universiteit van Amsterdam) gebruikten de tool voor onderzoek naar berichtgeving over COVID-19. "Bij alle drie de epidemieën zagen we dat er op de Nederlandse televisie ook te-

genstrijdige informatie aan bod kwam. Tijdens de huidige COVID-pandemie gebeurt dat echter veel meer dan bij de andere twee", aldus De Keulenaar. "We zien dat dat vooral gebeurt om te *debunk*-ken: mythes worden doorgeprikt.

Die taak hebben televisiemakers blijkbaar op zich genomen."

Nieuwe toepassingen

De Media Suite is continu in ontwikkeling. De Keulenaar: "In de toekomst is het hopelijk ook moge-

Tussen de meest genoemde besmettingsroutes van COVID-19 (februari-mei 2020) staat ook '5g', met tussen haakjes hoe vaak in die maand het woord voorkwam in combinatie met woorden als 'overdracht'. Het onderwerp '5g' komt tijdens deze virusuitbraak aan bod op televisie in het kader van het 'debunk' van misinformatie. Aan de hand van de gekleurde banen zijn de toe- en afname van termen te volgen.

Credits: mediasuitedatastories. clariah.nl/covid-19/

lijk om via de aangeboden archieven de interactie tussen sociale media en televisie te onderzoeken; dat lijkt me ook erg interessant in de context van COVID-19." mediasuitedatastories.clariah.nl/covid-19/

Onderzoeken en corrigeren

Wetenschap anno '20

Tijdens een pandemie communiceren onderzoekers snel voorlopige resultaten. Nog voor de peer-review staan de krantenkoppen al te drogen: 'Immuniteit is een illusie!'. Maar klopt dat wel?

Karlijn Roex

Zeker tijdens een crisis is het een opgave om de onzin van de waarheid te onderscheiden. Van sensationele krantenkoppen tot aan gekopieerde misverstanden, van overhaaste tot aan robuuste onderzoeken. Deze informatievloed noemen we in de vakliteratuur een infodemie.

Wetenschap bevaagd

Karlijn Roex (UvA) en Giovanni Colavizza (UvA) onderzoeken hoe wetenschappers bijleren en communiceren over Covid-19. Hoe gaan zij om met de infodemie? Roex en Colavizza ontvingen deze zomer bijna 600 volledig ingevulde vragenlijsten. Een kwart van alle deelnemers gaf aan dat zij wetenschappelijk onderzoek verrichten naar de Covid-19 pandemie. Per discipline waren de percentages als volgt: 34% van de medische en gezondheidswetenschappers, 34% van de sociale wetenschappers, 13% van de exacte en natuurwetenschappers en 16% van de geesteswetenschappers.

Misinformatie corrigeren

Wetenschap biedt de middelen om informatie kritisch te evalueren. Hoe reageren wetenschappers als zij misverstanden aantreffen over de Covid-19 pandemie? Zowel hoogleraren als promovendi zijn daarin actief. Iets meer dan een kwart (26%) van de Covid-onderzoekers gaf aan dat ze recent hadden gereageerd op inaccurate informatie op sociale media of online fora. Van de wetenschappers die geen onderzoek deden naar de pandemie bedroeg dit aantal nog steeds 17%.

Verder onderzoek

Het is slechts een greep uit het vele informatiegedrag dat is onderzocht. Roex en Colavizza gaan nu zoeken naar verbanden om beter te kunnen begrijpen wanneer bepaald informatiegedrag plaatsvindt en waarom. In oktober lanceren ze een tweede enquête om veranderingen over tijd te onderzoeken. Met die kennis kunnen wetenschappers en experts beter communiceren tijdens uitbraken of andere crises.

covid19.humanities.uva.nl

"De COVID-19 pandemie bewijst eens te meer dat het delen van gegevens uit onderzoek noodzakelijk is"

Hoe bewaar je een pandemie?

#coronacollectie van erfgoedinstellingen

Kort na het uitbreken van de COVID-19-crisis deed het Netwerk Digitaal Erfgoed (NDE) een oproep aan Nederlandse erfgoedinstellingen om mee te bouwen aan een #coronacollectie.

Marcel Ras

Veel communicatie, discussie en nieuwsgaring verloopt via digitale media, zoals websites, chats, Facebookgroepen, tweets, YouTube-kanalen, memes en digitale foto's. Door

deze bronnen duurzaam te bewaren en toegankelijk te maken, blijven data en herinneringen levend. Maar hoe bewaar je een pandemie?

Samenwerking

De oproep van het NDE was een aansporing voor erfgoedinstellingen om samen te werken aan een digitale erfgoedcollectie over het coronavirus en de gevolgen daarvan in Nederland. Door de NDE werden voorbeelden en hulpmiddelen aangereikt. Zo leverde de inzet van de hotspotmonitor door

een aantal archieven digitale collecties op, die een beeld geven van de samenleving in een stad, regio of provincie tijdens de crisis. Een ander voorbeeld was de coördinatie van het Nationale Register Webarchieven bij het archiveren van websites. Ook werd een wekelijks vragenuur gestart over sociale media-archivering. Meer informatie en voorbeelden staan op de website van het Netwerk Digitaal Erfgoed.

netwerkdigitaalerfgoed.nl/actueel/coronacollectie

Draagvlak coronamaatregelen meten met tweets

Twitterdata input voor RIVM

Wat vindt Nederland van de coronamaatregelen? De Corona Gedragsunit van het RIVM onderzoekt ons gedrag en welbevinden met data uit interviews, enquêtes en Twitter.

Mathilde Jansen

Vragen over gedrag en welbevinden zijn gemakkelijk te stellen met gerichte (online) interviews en enquêtes. Naast deze standaardmethodes gebruikt de Corona Gedragsunit ook Twitter voor analyses over coronamaatregelen. De analyses zijn van

Illustratie van de top 4-vragen in mei 2020. Credits: Antal van den Bosch

Antal van den Bosch, hoogleraar taal en kunstmatige intelligentie en directeur van het Meertens Instituut.

Top-10

Zijn team, bestaande uit onderzoekers van het RIVM, de Universiteit Leiden en de Radboud Universiteit, meet met Twitter het

vertrouwen in de besluitvorming en het draagvlak voor maatregelen zoals mondkapjes.

"We maakten onder meer iedere week een top-10 van meest gestelde vragen. Bij sommige vragen zie je dan een stijgende lijn: vragen over de aanpassingen in de horeca stond eind mei op nummer 1, maar die zagen we de

weken ervoor al opklimmen. Hetzelfde zagen we met de uitbraken in slachthuizen. Voordat de problematiek in Nederland speelde, werd al over gevallen in Amerika en Duitsland getweet, en bijvoorbeeld gevraagd of vlees uit zulke slachthuizen besmet was."

rivm.nl/gedragsonderzoek